

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barcel·la-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Centre, 13.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N. Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

PRETXA

d'En

Pica Pic

Com diguerem dissapte aquell insigne fabioler de Sóller s'anomena Jaume Rullàn i Fra fer entendre an els quatre aubassolats que'l s'escolten que la de Deu va infantar altres fiiis fo el Minyonet Jesús. Així, si es gr u-dossa arribava a fer creure a la nt un doi d'aquesta naturalesa, la nt viuria enganada i estaria en sa n-cia de que és fals que Maria fos ge antes del part, en el part i despr el part. ¡Si-hu és de sa pell del doni aquest Rullàn de Sóller! ¡Bon Jesús perdonau-lo! ¡Verge Maria: Vosque en el peu de la Creu rebereu estol de mare de tots els homes, no rreu d'aquest desgraciat Rullàn els viros uis de misericordia; encare que tepeganyós, és un fii vostre!

Es fabioler cita un texto de Escritura

Per provar que Maria Santísia no va esser verge tota la vida, es fíoler Rullàn cita es texto 25 des capi primer de S. Mateu que diu així «*respectar* (S. Jusep) sa seua vosa fins que aquesta hagué infanté son primogenit.» Pero ¿i després daver nat el Bon Jesús que va esser l'na-

teix? S. Mateu només afirma arginidat de Maria fins que va nei l'infant Diví; empero par que vulsuposar que després d'aquell naient S. Jusep va fer a Maria mare tres fiiis. Així vol que filin els lectors «El Pueblo» aquell mal intencionat ller de Sóller. Ja que el Sr. Rullànica els uis per no veure sa llum d'orit, que escoltin un poc tots ells an-a-qui hagi pogut fer dubtaracle de Sóller.

Es pensament de S. Mateu—un gran escriturari—es pensament an Mateu quant parlava d'aquesta ra no era altre que recordar senzillt que el Bon Jesús va nexer fer oel Esperit Sant; de cap manera vopresar res contra sa virginidat etua de Maria. Sens dubte que sa-ció coos u pot pareixer a primera que afirma o nega una cosa tats fins an es temps indicat, i suposa contar desde aquest moment, lctrari d'aquella cosa. De mode quant diu: S. Jusep va respect seua esposa fins que va nexer Jesús, voldria donar a entendre l gelista que S. Jusep no va ter teix posteriorment. Pero, com d S. Jeroni, l'adverbi fins que es que és dubtós i calla lo que é. Així, quant deim: Fulano no s vertirà fins que hagi mort, no a dir de cap manera que aquest ferá penitencia després de la m. Mateu declara, ido, que Maria maneixer verge fins an es nai del Bon Jesús. En quant a lo succeir després, no diu res, pes suposa que es lector e-hu sab continuació de s'Evangelí, que na a Maria altres fiiis. No-hi ha que per noltros sembla un poc e sa forma d'expressarse de S. Mateu pero es necessari tenir en conta ni de sa llengua hebrea, que us frequencialocucions consemblants,

per exemple: «No va tornar es corp a s'arca fins que sa terra va estar aixuta (gn., VIII, 7)», sense que per això se vulgui dir que es corp e-hi va tornar després; «Seu-te a la meua dreta fins que posi els teus inimics a devall els teus peus (Psalmr CIX, 2).» sense que aixó signifiqui de cap manera que després no hagués de continuar assegut a la dreta; «No sortirás d'allí (del Infern) fins que hagi pagat es derrer centím (Math., V, 26)» i ja se sab que de l'Infern mai ne surten; «A Michol fia de Saul no li va neixer cap fii fins a la mort (II Reg. XXIII)» aixó és, mai. I sense haver d'acudir a sa llengua hebrea ¿tal vegada noltros no deim qualque vegada una expresió per l'estil? Quant deim En Fulano no se va engatar fins a la mort ¿no volem dir que mai se va engatar? ¡Ja seria de riure si qualcú entengués que aquest Fulano que no va xerumbar en tota la vida se va posar a alzar es colso després de la mort!

Tot aixó és ben clar, ho senyor escriturari de Sóller. Si V. no le-hi veu ja és que te forsa de catarates. I si le-hi veu clar i no obstant escriu lo que escriu, mir-se que en du de malicia aferrada!

Es fabioler insisteix amb so mateix texto

S. Mateu diu en es mateix lloc que es Fii de Maria era primogenit, i s'oracle de Sóller en treu d'aquí que la Mare de Deu forsosament havia de tenir altres fiiis fora del Minyonet Jesús. Es fabioler solleric raona aquí com raona va En Lucía quant deia (Daemonax, 29): «Si el Bon Jesús és es fii primer de Maria, no és s'unic; i si és s'unic no és es primer». Es aquest un argument de molta d'apariencia, pero en realitat no prova lo que intenta. S. Mateu empleia aquesta paraula primogenit amb so sentit amb que l'empleiaven els judíos i la Sagrada Escritura; i és cosa que tot hom sab que entre els judíos i dins la Sagrada Escritura es primogenit és amb frecuencia es fii únic d'una casa o familia. Primogenit es aquell fii abans del qual no n'ha nat altre; de manera que es concepte de sa paraula primogenit exclueix un naixement anterior i no inclueix ni exigeix de cap manera altres naixements posteriors. Un fii és primogenit encara que sigui unigenit. ¿Que mos entenem, Sr. Rullàn de Sóller.

S. Mateu—diu aquell gran escriturari an a qui m'he referit anteriorment—empleia sa paraula primogenit unicament perque l'empleiava sa Llei (Exodo IX, 22 i XIII, 2) i per donar an el Bon Jesús un títol que halagava a tot bon israelita, ja que es primogenit era oferit a Deu, i, per un moment, se convertia en homo de Deu; mai per voler suposar que el Bon Jesús no fos es fii únic de Maria Santíssima.

Per altre part poc forat han de fer els arguments dels escrituraris sistema fabioler Rullàn de Sóller sobre es texto 25 des capitol primer de S. Mateu, si se pot provar que el Bon Jesús no va tenir altres jermans.

¿Va tenir jermans el Bon Jesús o no-n va tenir?

El Sr. Rullàn de Sóller diu que sí. Noltros deim que no. Per provar es solleric sa seua afirmació diu senzillament: «Los Evangelios hablan con gran sencillez de los hermanos y de las hermanas de Jesús». Noltros, si Deu ho vol, li provarem an el Sr. Ru-

llàn que si be es veritat que els Evangelis parlen dels jermans del Bon Jesús, no volen dir que aquests siguin jermans vertaders, sino que donen es nom de jermans an aquells que només eren cosins del Bon Jesús.

Segóns sa fe catòlica—diu Monseñor Le Camus—va viure S. Jusep còme jermà de sa seua esposa, i Maria Santíssima va esser sempre verge. S'Evangelí confirma invenciblement aquesta tradició, perque donant a Jesús per jermans aquells que no eren més que cosins, estableix llogícament que el Bon Jesús no va tenir jermans vertaders. En tant era costum dels judíos donar es títol de jermans an els cosins d'un fii únic, en quant era impossible concedirlo, sense trastornar totes ses idees, an els cosins d'un que tengués jermans vertaders. Are be, no pot posar-se en dubte que aquells an a qui s'Evangelí enomena jermans de Jesús, no eren més que cosins. Aquests havien nom Jaume, Jusep, Simó, i Judas. Jaume an a qui S. Marc li diu *el Menor*, i Jusep tenien per mare a Maria, muller de Cleofàs i jermana o cunyada de la Verge Santíssima (Juan, XIX, 25. Mat., XXVIII, 56. Marc XV, 40). Eran, per lo tant cosins del Bon Jesús. ¿Que-hi diu an aixó el Sr. Rullàn de Sóller? S. Pau a sa certa an els de Galacia (I, 19) dona precisament es títol de jermà del Bon Jesús a Jaume *el Menor*. Efectivament, entre els Apòstols, dos tan sols havien nom Jaume: un era fii del Zebedeu, i s'altre era fii de Clopàs o Cleofàs o Alfeu, segóns que se deformava diversament en grec s'original arameu. Are be; S. Pau tracta, no des primer, que ja havia estat martiriat, sino des segón, es vot del qual va pesar molt en es Concili dels Apòstols i que era fii d'Alfeu i no de S. Jusep. I, no obstant, Sr. Rullàn, se li dona es nom de jermà del Senyor o sia del Bon Jesús. I tota vegada que aquest Jaume era jermà de Judas, segóns asseguren els catalecs apostòlics (Lluc, VI, 14, 16), i s'epístola canònica de S. Judas, se veu ben clar que-hi ha un tercer jermà del Bon Jesús, que, en realitat, només era cosí, ja que era fii de Maria Cleofàs. Simó es s'unic que no té sa geneologia clara en el Nou Testament; pero un autor que s'acosta molt aprop an es temps dels Apòstols, Hegesip, (escrivia a mitjan sigle II) mos fa a sebre que es segón bisbe de Jerusalem va esser Simó, fii de Cleofàs i *cosí* del Senyor, martiriat en temps del emperador Trajà a s'edat de cent i vint anys. Eusebi, en sa seua Historia Esglesiastica, mos ha conservat es testimoni d'aquest autor. Així, en es llibre III. XI, 4, assegura que «Simó, segón bisbe de Jerusalem, era cosí del Senyor, essent Cleofàs, segóns Hegesip, jermà de Jusep». Més avall, cap. XXXII, 5; i llibre IV. XXII, 15, particularisa, sempre amb s'autoritat des mateix historiador, que Simó era fii d'un *conco del Senyor*.

¿Son tot aixó *sutileses* de teòlecs, Sr. Rullàn? Jo dic que no. Jo dic que son arguments ben granats que ni V. ni tots els fabioler del mon son capassos de tirar-los p'en terra. I si no... ja pot comensar s'ascarada a veure si los destruirà.

Amb un mot

Vos hem provat, oh insigne fabioler de Sóller, que S. Mateu en es verset 25 des capitol primer des seu Evangelí afirma sa virginidat de Maria Santíssi-

ma fins an es naixement del Bon Jesús, sense negar aquesta mateixa virginidat després de tal naixement. Vos hem provat que es títol de *primogenit* donat a un fii de familia no vol dir que aquest fii tenguí altres germans. I finalment vos hem demostrat que aquells an a qui s'Evangelí anomena jermans del Senyor no eren mes que cosins del Bon Jesús. Com que vos, oh insigne fabioler de Sóller, vos aferraveu an aquests tres punts per demostrar que Maria Santíssima no havia estat verge tota la vida, vat'aquí que sa vostra afirmació es més falsa que un duro de plom. ¡Beníssim p'es fabioler!

Si en totes ses coses el Sr. Rullàn acerta tant com en ses questións escrituraris, me sembla que els sollerics se porien aprofitar molt d'aquest homo. Per exemple: ¿Du paraigo el Sr. Rullàn? Senyal que es temps està ben estirat. ¿Ha deixat es paraigo i ha pres es bastó? Senyal que s'aigo ferà venir es turrents.

Val lapena que l'estodiin els sollerics an aquest bo del Sr. Rullàn.

Lulianes ⁽¹⁾

Val més enginy que forsa

Un corp feia es seu niu a una roca i tots ets anys una serp ent molt grossa li menjava ets seus fions. Es corp estava molt enfadat d' aquella serp ent que li menjava ets seus fions, i no gosava combatre amb ella, perque no era tan fort que la pogués vencer per forsa d'armes.

Aquell corp pensà ajudar-se de s' enginy per vencer aquella serp ent, puis que forses li faltaven.

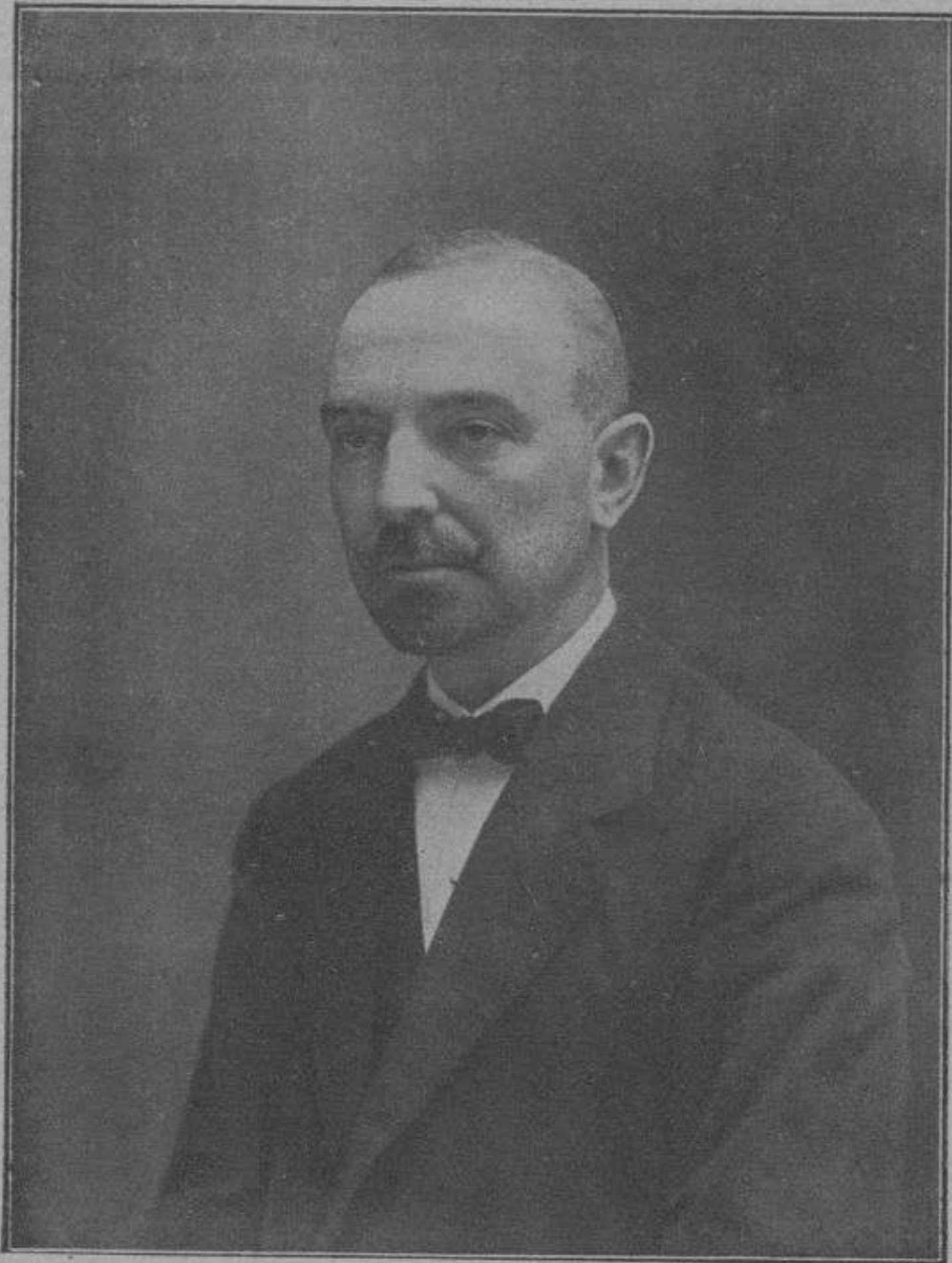
Succehí un dia que sa fia del Rei jugava amb ses doncelles en un verger, i havia penjada sa seua guirnalda d'or, plata i pedres precioses a una branca d'un abre. Es corp pren aquella guirnalda i volant la se'n du molt lluny, fins que molts d'homos seguien es corp per veure a on posaria sa guirnalda que sa fia del Rei tant estimava, i que plorava a les totes com veia es corp que la s'en duia. Es corp posà sa guirnalda an aquell lloc a on estava sa serp ent; i ets homos quant arribaren, per prendre sa guirnalda, veren sa serp ent i la mataren.

D'aquesta manera es corp, amb ajuda d'altri, amb enginy va vencer sa serp ent. (Del Llibre de les Besties; cap. IV). Per la transcripció.

JAUME BORRÁS, Pre.

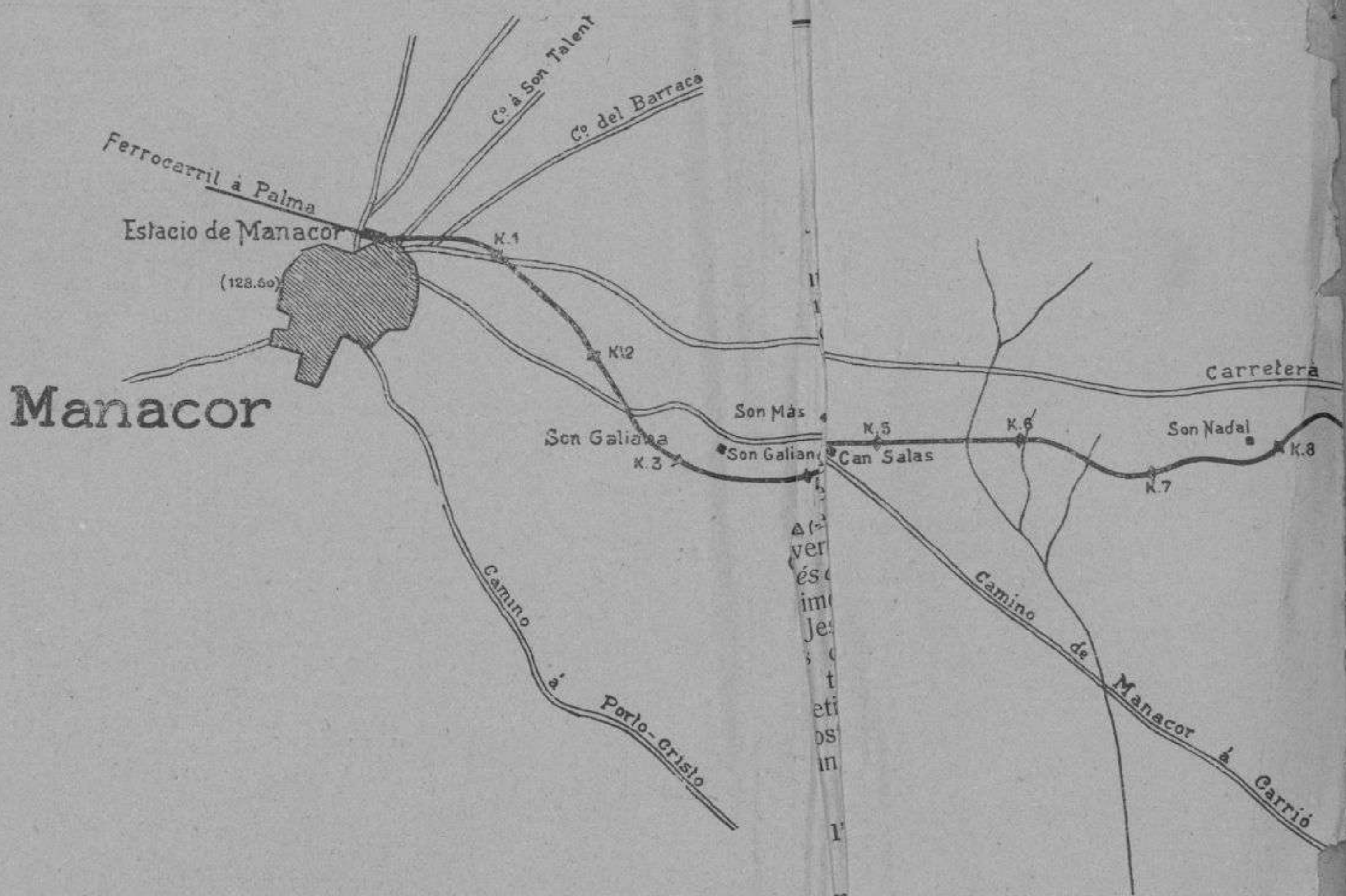


(1) Creim honrar el B. Ramón Lull donant a coneixer trossos de ses seues Obres. Los escuirem que sien acomodatats an ets lectors d'aquest setmanari; i en la transcripció que d'ells en ferem procurarem canviar amb altres més conegudes aquelles paraules que per massa antigues i ja no usades los costeria pena entendre an es nostros lectors.



El Sr. D. Rafel Blanes i Tolosa, que a forsa de diligència i esperit cívic ha alcansada del Govern la aprovació completa del Ferrocarril secundari amb garantia d'interès, de Manacor a Arta.

FERRO-CARRIL SECUNDARI DE



Desitjosos de donar an els nostros lectors una informació completa del nou camí de ferro, que prompte unirà Manacor amb poblacions tan importants com Sant Llorens, So'n Servera i Artá, oferim aquest mapa, que umplí casi dues planes de LA AURORA. Basta mirar-lo amb detenció i lletgir els noms i números que hi ha escrits, per fer-se càrrec dels punts i paratges per on ha de pasar aquesta línia fèrrea. No hi caben a un tros de paper tan petit dibujats tots els detalls i claricies indispensables per formar-se una idea plena i espinzellada com volem la tenguen els nostros lectors d'un obra que tant interessa an aquesta regió oriental de Mallorca; vetaquí perque farem una descripció de lo que ha de ser aqueix Ferrocarril de Manacor a Artá com si realment ja estigués fet, i aficats dins un tren, recorreguésem tota sa línia desde s'estació de Manacor fins a sa d'Artá.

Poria esser que s'edificás una estació nova, però lo més probable és que servessa sa véia, sa de sa Compañía de Ferro-carrils de Mallorca; de totes maneres ses dues línees fèrrees tendrán sa mateixa amplaria, i una será continuació de s'altra i així es trens porán anar de Ciutat a Artá i d'aquesta vila a Palma sense transborts ni camvis, que sols son bons per fer perdre temps i donar creu. L'idea és de que es trens de passatgers de Palma a Artá i d'Artá a Palma, no s'aturin a cap estació de Ciutat a Inca; son sis aturadas manco. Quina ventatge més grossa p'es sineuers, santjuaners, peters i manacorins! Jarribar a Ciutat mitja hora o tres quarts més prest! Des llorensins, servevins, i artaners no en parlem, perque a més d'aquestes ventatge en tendrán moltíssimes d'altres.

Tot es material construít a Espanya és mes plantós, sòlid i cómodo que es de sa Compañya véia.

De Manacor a Sant Llorens (Nou kilometres i mig)

Ja és hora de pujar an es tren. Entrau dins un vagó! Mos asseim, sa campana toca es darrer tret, sa màquina pega sínclo, ja som partits, mos senyam, i tot se posa en moviment: travesam es *camí de Ciutat, Bandris*, de ses *Pastores*; casi tocam es *molí d'En Mon-senyor*, torsem un poc a l'endreta, es camí va dotze o tretze pams fondo, pasam es *camí de So'n Talent*, des *Barracar*, ran ran es *molí d'En Fumet*, que el deixam a l'endreta i ¡cap a sa carretera d'Artá! Per aquí un pot escampar la vista, la *vila* de Manacor pareix qualque cosa, tan llarga, desde *Fartàritx* an es *Barracar* amb aquella partida de molins a cada cap i ses cases de p'es mig que pareixen més altes de lo que són, i es gran buc de l'esglesia parroquial amb so campanar *altíssim*. Qualsevol diria que aquesta població és una *ciutat* de bon de veres. Allà lluny veim un estol de ciprers dins un tancat de paret amb una casa a's mig, que, en lloc d'acabar amb una creu acaba amb una piràmide agüionada: és es Cementeri. Resem un *pare nostro* p'els nostros antepassats... Al cel mos vegem tots plegats. Amén.

Travesam es *camí de So'n Negre* a mig kilòmetre enfora de sa *Costa de So'n Galiana*: Prenim costa costa; mos enfonyam dotze o tretze pams, deixam a l'esquerra a unes docentes passess'hort els *Son Galiana*; vé un baixest i es camí s'alsa una quinzena de pams; ja som a sa galta de s'enfront i comensa un terra-buit que casi té de llarc dos kilòmetres, arriba fins dins es *Rafal*. És es més llarc, i no de poc, de tots es de sa línia. A l'endreta es *puig de So'n Galiana*, a l'esquerra es *turó de So'n Mas*, a darrera s'amaga es poble de Manacor. Ja no el veurem pus fins que tornem. Es costats s'estrenyen i ets uis topen a dues parets de roca llavorada; com més va, més alts són es costats, tenen més de coranta pams, ve un gran pont de mig punt; i passam per davall. Som a s'en-

dret des *camí de So'n Negre*; ell es pujat més que noltros; noltros també som anats cap amunt sempre desde es *camí de Bandris*, que está 71'60 metre damunt es llivell de la mar, fins aqu 109'00 metres, es a dir, 37'40 metes devés la mitat des campanar de Manacor. Es es tros de camí més alt des s'estació de Manacor a Sant Llorens. S'estació de St. Llorens está 31' més baixa, i 76'60 damunt es llivell de la mar, 5 metres més alta que sa Manacor. En arribar a dins es *Rafal* kilòmetre 5, desapareixen ses dues parets de roca taiada i se presenta un nou panorama de montanyetes enfora i turons i comellars no gaire fondos prop: *So's Ferrés, Calicant*, es *puig de sa Font*, *So'n Cigala*, *So'n Negre*, *So'n Peretó*. Davallam, i pareix que pujam perque es terreny des costats fa endins; correm per damunt un terreny de prop de 50 pams, per davall es tros passa es *torrent des Rafal* per un gran pont de sis metres de llum; sols virá en dies de torrentada grossa. Som acostats un centenar de passes a sa carretera d'Artá, i en esser an es *puig de sa Font* i antes de arribar a un net, torcem a l'endreta, cercant el gueronet, que mos ha de dur cap a Sant Nadal. A l'esquerra deixam ses parets de la *Basilica cristiana* que ha berta fa pocs anys i magistralment estudiada el nostro bon amic el *prevere Mn. Juan Aguiló*: imatges sugestives i ecos sagrats d'una cristiandat antiga i guissima, que fan pegar bots d'alegria an ets esperits pensatívolos. Gràcies, Deu, també noltros professam la fe en Jesucrist com aquells que poblam aquestes terres beneides i santificades per les seues cenres fa tants i tants sigles. Ets evenos moderns serví per dur qualque estol de enamorats d'autigors, per visitar aquestes terres estoig de tan rics tresors.

Anant casi sempre a flor de terreny passam per davall *So'n Nadal*, que mos queda a má esquerra; es camí comensa anar fondo; mos tornam acostats a sa carretera d'Artá, que casi tocam an sa mà; mos ne feim enfora cercant es

jaient des terreny; trobam una partida de petits terra-plens i terra-buits come d'ents d'una gran serra; an es moment de passar per damunt es terra-plens veim un instant es poble de *Sant Llorens*, que mos tapen ses roques llavorades, i llavó el tornam veure; i ¡hala cap avall! fins que vé una endinzada molt curta, pero ben fonda, de devés 70 pams. Es sa darrera; i quant en sortim, mos trobam cop en sec davant Sant Llorens, que casi poren tocar amb sa mà; ja som a s'estació, feta a una reconada d'una gran tenassa i damunt un terra-ple d'una cinquantena de pams de gruix. Es poble está uns docents metres enfora, un poc més aprop sa carretera de *So'n Servera* i ran ran es *torrent de sa Còva*, que pren aquest nom quant s'apleguen es de sa *Grua* i es de *Lluch-amar*.

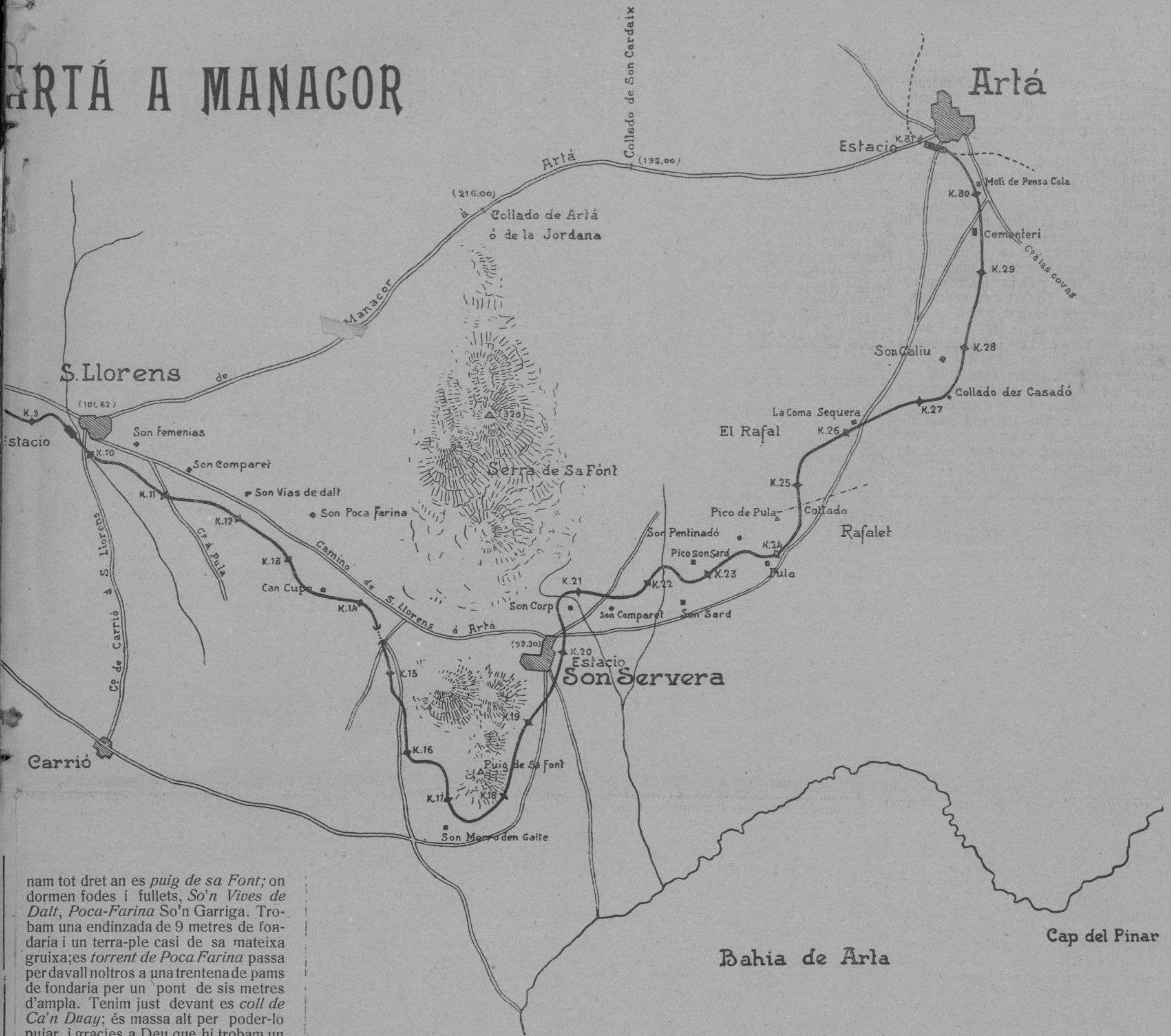


De Sant Llorens a Son Servera (Deu kilòmetres)

Toca sa campana, siula sa màquina, i ja som partits. Totd'una un turonet que no s'alsa més que es camí i llavó un terra-ple que arriba a ser ben alt, sobre tot quant som a s'endret des *torrent de sa Còva*, que mos passa per davall, per un pont desis metres de llum desde el fondo des torrent fins a damunt es camí, 14 metres; antes d'arribar an aquest pont n'hi ha un altre de més petit p'es camí de *So'n Carrió*; prompte som a ses *Toltes Véies*; mos hi acostam una corantena de passes. Des que érem davora Manacor, no érem anats tan baixos damunt es llivell de la mar, mos trobam a devés 73 metres; correm uns dos kilòmetres i mig p'es costat de sa carretera de *So'n Servera*; si miram a l'endreta, vorem un poc enfora un poble petit amb una esglesia de pedra blanca, gran i garrida que faria bon paper a qualsevol ciutat, *So'n Carrió*; deixam un poc darrera ses muntanyes de *Calicant* i es *Tresor*, i mos n'a-



ARTÀ A MANACOR



nam tot dret an es puig de sa Font; on dormen fodes i fullets, So'n Vives de Dalt, Poca-Farina So'n Garriga. Trobam una endinzada de 9 metres de fondaria i un terra-ple casi de sa mateixa gruixa; es torrent de Poca Farina passa per davall noltros a una trentena de pams de fondaria per un pont de sis metres d'ampla. Tenim just devant es coll de Ca'n Duay; és massa alt per poder-lo pujar, i gracies a Deu que hi trobam un forat: es un tonell de 340 metres que mos durá dins Ca-S'Hereu, an aquell baixest de darrera ses cases de Sa Punta Grossa. De Sant Llorens a So'n Servera aquest es es punt més alt, 103 metres; n'hem pujats 27 i en davallarem 33. Damunt es nostro cap, 100 pams de roca i es camí que va de sa carretera de So'n Servera a Sa Punta; ets uis plens de fosca i es nas de fum. ¡Ventura que no dura gaire i es passar un poc de pena serveix per estar millor. Zas! ja en som sortits! tot son oliveres i garrovers, i entre soca i soca i p'es mig de ses rames quant anam per damunt qualque terra-ple, veim trossets de mar blava, que creixen i tornen grossos i eixamplen fins que, deixant a l'esquerra es turó de ses cases de Sa Punta, sense noses ni embarassos, les contemplam tots d'una pessa. A baix dels nostros peus replans i mes replans fins més allá des Port de Felanitx, marines, sementers i establicions, a on els pobres agosarats realisen una reconquesta heroica, lluitant amb roques i amb sa falta de terra conradissa: Cala Nau, Punta de N'Amer, s'Illot, Cala Morlanda, port de Manacor, port de Felanitx, petits arenals i costa brava; trinxeres, mil voltes seculars, a on en dies de borrasca la terra impàvida es defensa

de les investides de la mar. Es es panorama més polit de tots es ferrocarrils des Pla, encara que no se puga comparar a ses vistes de Sóller per lo escabrós des terreny; pero los és superior per l'amplitud del horizon. ¡O aquesta costa tan llarga, dues faixes: una de terra i s'altra d'aigo. ¡Aquesta retxa indeterminable que fan quant se besen el cel i la mar es necessari venir aquí per veure-la, per contemplar aquest espectacle d'estática sublimitat. Durant es kilòmetres 16 i 17 gaudim d'aquestes vistes encantadores; quant som darrera Ses Cases So'n Moro, pareix que mos arriba s'oloreta de reina des pinar des Castell idestriam de lo millor ses muntanyetes d'arena de Cala Nau. Passam es camí de So'n Carrió; i, en sortir d'una endinzada d'una cinquantena de pams, mos trobam la vila de So'n Servera envoltada de turonets i molins de vent per damunt, a sa part alta se destaca l'esglesia parroquial nova, a on amb tanta devoció i constancia trebaien els serverins; mos aturan més avall de ses cases més baixes. So'n Servera és molt mal pla; tot son pujols i comellars i muntanyes; és un poble agrados, i pintoresc.

De Son Servera a Artà

(Onze kilòmetres)

Es hora de fer via, i mostornam posar en dansa; hem de passar per darrera Ses Cases de Pula; i antes d'arribar, feim un poc de voltera per allà dessá ses Cases de So'n Corp, So'n Comparet, per ses Graveres, a l'endreta So'n Sard, a l'esquerra So'n Pentinat; fa una estona, que som pasats p'es punt mes baix de sa línea. An es kilòmetre 22 estàvem 69 metres damunt es llivell de la mar; voltam baix sa muntanya de Pula; vées Rafal, sa carretera de So'n Servera a Artà. Som arribats an es Coll des Cassador; han hagut d'enfondir uns set metres i es s'endinzada més fonda de So'n Servera a Artà; mos despedim des panorames delitosos d'aquell poble i se preseuta una campinya senyorial, rodetjada de grans muntanyes, plena de pujols i reguerons cuberts ensá i enllá d'olivars ombirvols, terra de casals antics i grans possessions. Es Artà, a on se troba l'imán poderós que fa córrer aquest ferrocarril.

Sa vila mig ajeguda an els peus d'una peanya de pedra, magestuós trono de la Mare de Deu de Sant Salvador. Sempre anam cap amunt, mos trobam a 124 metres damunt es llivell de la mar, a 30 kilometres, 500 metres enfora de s'estació de Manacor; mos aturam; ja som a Artà. Alabat sia Deu, gent honrada, amics del bons evenos moderns i devots de la Mare de Deu de Sant Salvador! Sia per a sempre beneit i alabat Deu i la seua Santíssima Mare! Amen.



S'obreta d'En Borràs

Per contribuir a sa divulgació dels fets principals de sa vida del gran Ramón Lull, encarregarem an el meritísim lulista Dr. En Jaume Borràs, catequè del Seminari, que ens escrigués alguns articles per LA AURORA. Mos n'escrigué set de lo més avenguts. E-hu són tant que havent-los reunits En Borràs i publicats a un llibret d'unes coranta planes (fet a Ca N'Amengual i Muntaner), l'Exel·lentísim Ajuntament de Palma va acordar prendre'n hi 1500 exemplars per destinar a propa'ganda i posteriorment sa Comissió de ses festes des Centenari ha demanat permís an En Borràs per fer-ne una segona edició de 15.000 exemplars. Això demostra de lo més bé es valor d'aquesta videta popular d'En Ramón Lull. Per altra part com els lectors de LA AURORA ja han pogut ensaborir aquesta obreta, estam excusats d'elogiar-la i només ens queda donar una enhorabona d'aquells més corals a son autor Dr. En Jaume Borràs diguent-li que així com no és es primer trabai que ha publicat sobre En Ramón Lull que tampoc sigui es darrer.

Les cabres

Un pastoret, el temps que la seua guarda de cabres pasturava per dins el bosc, se va asseure demunt una penya a l'ombra d'una ausina. De cop va quedar adormit, i, mentres dormia, el seu cap, que li penjava damunt el pit, s'alsava i se baixava compassadament. El boc, que juguetjava ran del pastoret, va creure que aquest el defia i el convidava a pegar quatre sucades. Així va ésser que l'animal va prendre una actitud amenaçadora, va recular un parell de passes per envestir millor i fent una gran cabriola s'atansà a demunt del pastoret pegant-li una gran sucada an el cap. El pastoret que se va veure tan bruscamment despert d'un somni molt deliciós que tenia (somnia que era a Ciutat i que servia an el Rei) s'enfadà fort ferm, i enfurit agafà el boc i amb una sempenta el tirà dins un foncal que li havia allà aprop. Tot d'una que les cabretes veren que'l boc se'n anava per avall, totes botaren darrera ell i moriren dins aquell foncal.

El fi tràgic de la guarda de cabres aviat se va sebre per totes les possessions de la montanya i pels pobles veinats, i tothom culpava an el pastoret de no haver sabut reprimir la seua rabia que tan fatals conseqüències li havia duit.

Passaren anys i anys, i un día—es pastoret ja era padrí i tenia el cap tot blanc—sa feta de ses cabres sortí a rotlo contada p'el mateix an a qui havia succehit.—I ara, çan a qué vé això padrí? cridaven les netes i les filles.

Jo vos ho diré: ¿No teniu ganes ferm d'anar a la vila un dia d'aquestes fires per divertir-vos i sobre tot per ballar a sa plassa? Idò jo vos dic que no vos convé perquè els dies de fira se fan i se venen coses an el poble que no están gaire bé. Jo vos he educades en l'innocència i en la virtut i anant-hi, molt fàcilment podrien perdre una i altre.

Peró—digueren a chor les sermonetjades—bé hi van moltes altres persones i ningu té por d'anar-hi.

Aquí vos esperava—contestà el padrí—i are vé es perquè vos he contat el pás de les cabretes. Si, es vé que moltes de gent hei va; i també es vé que moltes de joves hei han deixat allà la seua salut, la seua pau, la seua reputació i la seua innocència. Les voleu imitar? Gordauvos-ne bé de fer com les cabretes; ja ho sabeu; una caigué dins el foncal i totes les altres la seguiren. Per això deis que són uns animals imbècils. I s'home que se tira dins un precipici perquè n'hi ha d'al-

tres que s'hi tiren o s'hi volen tirar, no té gaire mes seny que aquests animals; està privat de bon sentit; no és més que un animal estúpit.

FAR.

RONDAIA DE MENORCA

Es Xiuronet (1)

Assó vol dir qu'era un matrimoni sense cap fii ni cap fia, però tenien moltes ganes d'un, així es que moltes vegades tant s'home com sa dona deien: ¡No sé que pagaria per tenir un fiet.

Un día sa dona va posar xiurons en remui per cuinar-lós l'ondemà i quant va anar a destapar s'olla tot van ser atlots i atletes. Ella quant veu aquella ranxada diu tota apurada: ¡Que n'ham de fer tants! I agafà un garrot i les va matar tots, mancu un que sense qu'ella s'entemés s'amagà davall sa pastera.

—¡Bonu!—va dir ella quant les tingué tots morts—¡ja l'he feta! sols no som pensat a dixer-ne un per guardar es cireré.

—¡Jo som aquí va cridar es xiuronet qu'estava arrufat davall sa pastera.

—Vina, idò, jo te donaré un trusset de pa i furmatge i t'en narás a guardar es cireré.

Pren es tros de pa i furmatge i s'en va a pular-se devall es cireré.

Prest hi va compareixe es drac que li va dir:

—¡Xiuronet, donem una cirereta!

—No pug, perquè mun pare les te ben contadetes i em pigará.

Peró es drac no se cansava de demanar-n'hi.

—Xiuronet, donem una cirereta!

—No pug—deia ell—perquè mun pare les te ben contadetes i em pigará.

Peró tanta tronya li va arribar a fer es drac que per fi es Xiuronet n'hi va donar una de cirera i mentres li donava, es drac l'agafa pe sa ma, el va aficar dins es sac i partí cap a casseva.

Drac, caguera't mat.
Drac, caguera't mat.
Drac, caguera't mat.

I com va ésser enfora li van venir ganes d'anà del cos.

Deixa es sac, allà enterra i s'en va darrera una paret però es temps que hi ara, surt es Xiuronet de dins es sac, li va ben umplir de còduls i va fugir ben deveres d'allà.

Es drac quant va haver acabat, se carrega es sac de còduls i deia:

—¡Ai, Xiuronet, qu'ets tornat de feixuguet!

Arriba a casseva i diu a sa dona:—¿Que tens sa caldera preparada per bullir es Xiuronet?

—Si, va dir ella.

Es drac, aboca es sac i es còduls que surtien tot rabent li van escardar sa caldera.

—El teng d'anar a cercar i el teng de matar—deia ell.

S'en va i el trobà que s'havia enfilat dalt ses teulades i com l'afinà va dir:

—¿Xiuronet com ets muntadet?

—Som fet un munt de plats i plats i hei som pujat damunt.

Es drac comensa a fer un munt de plats i plats, prova de pujar-hi i quant va ésser boni adalt cau i es romp un bras.

—Xiuronet, ¿com ets muntadet? li torna a dir.

—Som fet un munt d'olles i olles i olles i hei som pujat damunt,—va respondre ell.

Es drac fa un bon munt d'olles i olles hi puja i quant va ésser boni a dalt cau i se romp s'altre bras.

(1) Me la va contar en Toni Gomila Galmès de Mitjorn-gran.

—Xiuronet, ¿me vols dir com ets muntadet?

—Xiuronet, ¿me vols dir com ets muntadet?

—Som fet un munt de trians i trians i trians, i m'hi som enfilat.

Es drac hu prova i quant es boni a dalt, cau i se romp una cama.

—Xiuronet, ¿me vols dir com ets muntadet?

—Som fet un munt d'escudelles i escudelles i escudelles i m'hi som enfilat.

Es drac fa es munt d'escudelles hi puja i cau i se romp s'altra cama.

—Xiuronet, ¿me vols dir com ets muntadet? li torna preguntar.

—Som fet un munt de ribells i ribells i ribells.

Es drac prova de fer es munt de ribells, va pujar-hi, i quant va ésser boni dalt va caure i es va rompre es cap i quedà mort i es Xiuronet va debaixa de sa teulada; i sa rondaia está acabada.

Darrera sa porta hi ha un fus, acabat Amen-Jesús.

Andreu FERRER GINART

Cansons populars

Cada dia demati
com m'aixec me rent sa cara,
llevò fas una riaia
p'es qui se riuràn de mi.

Bon'amor, viviu, viviu,
no espereu de mi govern;
Allà on heu fet s'estiu
anau a fer-hi s'hivern.

Jo no't puc donar ventatge,
perque sé que de mi't rius;
tan posible és lo que'm dius
com fer un nuu a s'oratge.

Sa fruita verda m'ermusa;
i cada cosa en son temps.
Sa vergonya que tu tens
cab be dins un ui de pussa.

A cada mà tenc cinc dits,
creu en mi que no són faules;
jo tenc fets i tenc paraules
per homos grans i petits.

Tenc bona veu per escriure,
i bones mans per cantar,
i bon cap per caminar,
i bones cames per riure.

Pobre de garbaionera,
tot l'any li fan ets entorns;
d'estiu li cuen ses paumes,
i d'hivern es garbaions.

Per tot lo món hi ha Jaumes,
i per assí no n'hi ha;
i sabs aon voldria està?
davall un capell de paumes.

Secció local

Bona passada mos feren es gacetillers i ets impressors de LA AURORA en es darrer número: Es gacetillers dugueren ses notícies un poc massa tart a s'imprenta i ets impressors ja varen haver feta sa tirada, i així va ésser que sortí es setmanari sense sa Secció local. Malavetjarem que no torn succeir.

S'altre Diumenge se va celebrar sa primera de ses nostres fires, sa des Maig. Ja's sab que sa més important de totes i sa tradicional és sa des Setembre; mes així i tot, i a pesar de que enguany la gent tenga pocs dobles, així mateix hi hagué bastants compres i ventes. Se coneix que la gent está contenta i viu en s'esperança de sa bona anyada que se presenta.

Sa pelegrinació del Rosari Perpetuu a Lluch anà de lo més bé. Partint es pelegrins de Manacor, de Ciutat, de Lluchmajor i d'altres pobles a s'hora convinguda, a les cinc des Diumenge demati s'aplegaren tots a sa plassa des Santuari, rebuts per la Rda. Comunitat i escolania que en processó los sortiren a rebre a sa Font Cuberta.

Hi hagué Missa solemne, Comunió general, pujada i visita an es misteri del Rosari, estació major an el Santíssima, acta de consagració dels associats a Maria Santíssima i Salve cantada p'els blauets. Els predicadors en els diferents actes que hem anomenats foren el P. Miquel Rosselló Prior de Lluch i Rector d'Escorca, el P. Manuel Montoto O. P., el P. Francesch Fornés, franciscà, i el P. Antoni López O. P.

Els pelegrins tornaren contents i alegres i amb desig de fer-ne un altre com aquesta.

A la nostra Parroquia Dijous se celebrà sa festa del Corpus amb so mateix orde i solemnitat dels anys anteriors, resultant molt hermoses i devotes ses funcions des matí i des capvespre i sobre tot sa processó. Hi assistí una gran gentada, ets atlots de ses escoles, sa Milícia Angèlica, ets Exploradors, es Dominicants de la Parroquia i des Convent, sa banda de música, s'Ajuntament i molts d'altres elements. Es sermó des matí que predicà Mn. Antoni Artigues fonc molt eloquent i profitós.

Es dia de sa fira se inaugurà sa nova societat Centre Conservador de Manacor. Vengueren de Palma per assistir-hi es Governador Civil Sr. Martínez de Campos, es Diputat a Corts Sr. Socías, es President de sa Diputació Sr. Massanet, es Batle de Ciutat Senyor Suau, D. Mariano Massanet, D. Jusep Sureda Llitesa i D. P. Ferrer. Hi hi havia també comissions d'alguns pobles des districte.

A sa sessió general que aquest nou Centre celebrà Diumenge passat fonc aprovat es Reglament i anomenada la nova Junta Directiva que ha de presidir la societat. Varen ésser proclamats, President l'amo'n Gabriel Riera Pujadas, Depositari l'amo'n Rafel Galmés Valls, i Secretari el jove Bartomeu Truyols Febrer.

Mos agradaren ferm tres cosas de la nova societat. Primera, el personal de la junta: pocs i bons; Segona, lo concís del Reglament: total devers quatre articles. I tercera, que a cap lloch del Reglament s'anomena sa paraula lliberal. Així mos agrada un partit: que sia conservador, i que no sia liberal-conservador. A poc poc mos arribarem a coneixer.

Hem rebut des Superior de sa Congregació dels Sagrats Cors de Miranda de Ebro unes fuies de propaganda religiosa que contenen ses conclusions des Congrès Eucarístic Internacional de Lourdes sobre s'Entronisació del Cor de Jesús dins ses cases de ses famílies cristians i sa Carta de S. S. el Papa Benet XV sobre aquesta entronisació i sa consagració de ses famílies an el mateix Sagrat Cor. Si Deu ho vol, en parlarem més llargament un altre dia.

A Manacor tan pronte com el Bisbe Senyor Campins (a. c. s.) hagué manifestat es desig que tenia de que se fes tal entronisació, comensaren algunes famílies a posar-ho en pràctica, anant la cosa augmentant, i sobre tot d'ensà que hem comensat aquest mes de Juny. No n'hauria de quedar cap de família que no se consagràs an el Cor de Jesús i l'entronisàs dins sa casa.

Dia 31 de Maig passà d'aquest mon a l'altra n'Antonina Rosselló i Gelabert, de catorze anys de edat. Enviem es nostre condol an es seus pares i demanam a Deu p'el descans etern de sa difunta.

Ahir comensaren a la Parroquia ses Corant-Hores del Cor de Jesús que solen acabar es Diumenge amb sa processó de ses cinc visites. Predicà es nostre bon amic Rnt. D. Mateu Nebot, Diaca, an-aquí donam s'en-hora-bona per aquest primer sermó tan bo i eloquent. Deu vulga que'n pugua fer molts amb profit de ses ànimes.

Diumenge comensaràn, també a la Parroquia es Sis Diumenges de Sant Lluís amb sermó.

A sa Iglesia de la Santa Família faràn es mateix exercici durant una Misa.

Pareix que an es camí des Port hi han posats dos caminés que hi fassen feina fins que venguen es que segons es Reglament l'han de cuidar.

Demà, dia 13, el notable pianista D. Antoni Torrandell, conegut ja de una part des nostre públic, donará un gran concert.

Amb motiu de que publicam avui es trassat des Ferrocarril de Manacor a Artà, hem augmentat sa tirada de de LA AURORA fent més de dos mil exemplars més de lo ordinari per atendre a ses demandes des pobles per on ha de passar aquesta nova línia. ¡Ah idò!